ABC THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
هڪ ئي وقت ڪراچيءَ ۾ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت حيدرآباد
68 Years 1958 - 2025
Regd. NO-2430-13
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
سال (94) اربع 21 جنوري 2026ع 30 پهرين شمبان المعظم 1447ھ صفحا 6 - ملهه 30 ويهه شمارو (159)
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com

فائا ۾ حڪومت جي سرپرستيءَ هيٺ سيڪيورٽي فورسز جو آپريشن جاري رکڻ جو اعلان، ڏهشتگردن جو مڪمل خاتمو آڻيبو: وزير دفاع

18هين ترميم ڊرڪو ٿابت ٿي، سمورا اختيار صوبائي حڪومت ڏانهن منتقل ڪيا ويا آهن: وفاقي حڪومت

اڀرندڙ جي حڪومت کي ڏهشتگردن خلاف ڪارروائي جو مڪمل ڪنٽرول ته پنهنجي ماڻڻ پوندو ليڪي ٻڌيو. سيڪريٽري فيرسٽ لاءِ آپريشن ڪري رهي آهي جتي ڏهشتگرد موجود آهن اتفاق راءِ آهو ته لوڪل گورنمينٽ کي اختيار ڏنا ويڙهن. ڪراچيءَ ۾ پريس آڏيل پاڻجاڻ ڪائهه. جي ڪهڙ ڪن تا ته اختيار هيڻين سطح تي منتقل ڪا ويڙهن جيستائين عوام ۽ ان اختيار منتقل نه ڪنڊلسين تيستائين هي ليول ته. ڪمزور ٿيندا رهندا

بقایا 1 ڈرائیورمطر

جی تیوھین کھی سرحد پار دشمن می آواز سان آواز ماریو جی ڈوہ کی خیبرپختونخواھ کے دھشتگرڈی منصوبن کوٹیسنیٹ 34 ڈاڑھی رکھڻ پنجاب یونیورسٹیءَ مھاڀارت جی ڈاڑھی ڪاليج يونيورسٹيءَ بھاولپور جي ڊاڪٽريٽ يونيورسٹيءَ پاڻ ڪھڙي ڪاليج يونيورسٹيءَ بھاولپور جي ڊاڪٽريٽ يونيورسٹيءَ جي ڊاڪٽريٽ يونيورسٹيءَ جي ڊاڪٽريٽ يونيورسٹيءَ

ايڈيٹوريل

روزاني عبرت

قانونسازي سان سماجي تحفظ ۽ تعليمي بهتري وارا قدم صفحو 4

سرمد منصور صفحو 4

گل پلازه شاپنگ مال ۾ باهه:

شڪر گذاري جو فلسفو صفحو 4

عبدالله عثمان مورائي

پروفيسر ساجده چنا صفحو 4

وطن جو سچو سپوت هيمون کالاڻي!

وفاقي وزير اورنگزيب خان ڪچي ۽ وفاقي سيڪريٽري اسد الرحمان گيلاني طوفان سنڊالاڄي جو دورو

وائيس چانسلر ڊاڪٽر فتح محمد مري ۽ ڊائريڪٽر ڊاڪٽر فياض لطيف سان ملاقات، ادبي خزاني جي ڪاڻ

چاهڪوئن: وائس چانسلر ڊاڪٽر فتح محمد مري ۽ ڊائريڪٽر ڊاڪٽر فياض لطيف سان ملاقات ڪري رهيا آهن

زيسرچ لائبريري ۽ تاريخي ٽوڙي ناياب ڪتابي ۽ قلمي مواد موجود آهي، جنهن کي ڊجي تمار ڪيڏو مٿاڇرو ڪم ٿيڻو آهي. ڊائريڪٽر اورنگزيب خان ڪچي

اوري جو مقصد پاڪستان جي سڀني ثقافتي اڻ ڳڻيل ورثي کي هڪجاءِ سان ڳنڍڻ ۽ انهن جي ترقي لاءِ پنهنجو ڪم ممڪن سهڪار ڪرڻ آهي

هتي ڊائريڪٽر جي حيثيت ۾ ڪم ڪندي ترقي ۽ مالي سڪهن سان ان کي مقصد تحت ان جي سڀ محڪمي ثقافتي ادارن جو دورو ڪرڻ رهيا آهيون ان موقعي تي سندن يونيورسٽيءَ جي رائيس چانسلر پروفيسر ڊاڪٽر فتح محمد مري ۽ وفاقي سيڪريٽري جي سنڊ يونيورسٽيءَ جي آءِ ٽي پليڪار ڪندي اميد ظاهر ڪئي ته سندن دورو سنڊ يونيورسٽيءَ جي ڪم آڻيندڙ سنڊالاڄي لاءِ ڪهڙن طريقن ڪايلاند ثابت ٿيندو. رائيس چانسلر پروفيسر ڊاڪٽر فتح محمد مري ۽ وفاقي ڪابي جي وفاقي وزير طوفان اسلام ۽ ٻئي اعليٰ آفيسرن جي اسلام آباد ۾ سنڊالاڄي جي اسلام آباد ۾ قومي سطح تي سنڊ جي محڪمي ثقافتي ادارن جي ڪم ڪار ۽ ترقي جي ممڪن سڀني رستن تي ويچار ڪيو ويو. ان موقعي تي سنڊالاڄي جي ڪتابن جي ڇپائي ۽ ڊجيٽل ڪرڻ جي حوالي سان ڳالهه ٻولهه ٿي. ان موقعي تي سنڊالاڄي جي ڊائريڪٽر ڊاڪٽر فياض لطيف ۽ رائيس چانسلر جي ڪوآرڊينيٽر آدرو آهي جنهن ڪتابن جي ڇپائي ۽ ڊجيٽل ڪرڻ جي حوالي سان ڳالهه ٻولهه ڪئ

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan
متحدہ عرب امارات پر قیمت 2 درھم - سعودی عرب پر 2 ریال
ABC CERTIFIED
ایڈیٹر انچیف و پبلشر: قاضی اسد عابد
عبرت
ہی بامبر پرنٹر ناصر حمل سوسو پبلیر پرنٹر مل چوبیلی عبرت گروپ آف پبلیکیشنز
ہی بحث عبرت بلڈنگ گلی خواجگانہ ملل چوبیلی عبرت گروپ آف پبلیکیشنز رکنگ ایڈیٹر
Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191
Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk

اربع 21 جنوري 2026ع

قانونسازي سان سماجي تحفظ ۽ تعليمي بهتري وارا قدم

سينيٽ تازو ڪجھ اھم قانونسازي ڪئي منظور ڪندي ملڪ جي سماجي ۽ تعليمي نظام کي مضبوط ڪرڻ لاءِ قدم کنيا آھن انھن ۾ جادو ڦيٽن جي سرگرمين کي روڪڻ، تعليمي نصاب کي بهتر ڪرڻ انساني اسڪيلنگ جي خاتمي ۽ ميڊيڪل ۽ سول سوسنس جي ترميم شامل آھي، جيڪي ملڪ ۾ قانون ۽ سماجي بهبود کي وڌيڪ لاءِ اھم قانوني پيش رفت تعريفڻ آھن. سينيٽ جي اجلاس ۾ سپ ڪان اھم قانوني پيش رفت تعريفڻ پاڪستان ۾ نئين شق "297 الف" جي شموليت آھي جيڪا خاص طور تي جادو ڦيٽن جي سرگرمين کي روڪڻ لاءِ آھي. موجوده دور ۾، جادو ڦيٽن جھڙيون سرگرمينون نہ صرف مالي نقصان پھچائين ٿيون پر ماڻھن جي نفسياتي ۽ سماجي زندگيءَ تي به اثرانداز ٿين ٿيون. نئين قانون مطابق جيڪو به شخص جادو ٽوٽڪا ڪندو يا ان جي تشهير ڪندو ڪيس "6 مهينن کان 7 سال تائين قيد ۽ 10 لک روپين تائين ڏنڊ" لڳي سگھي ٿو. هي قانون سماجي تحفظ کي يقيني بڻائڻ لاءِ اھم آھي. جادو ڦيٽن ٿي يقين رکڻ وارا ماڻھو اڪثر ڏوڪيبازي، جسماني نقصان ۽ نفسياتي ڏک جو شڪار ٿين ٿا. اھڙي قانونسازي سان سماج کي وڌيڪ بيغير مالي ٿو ڏ اھڙين سرگرمينن برداشت نہ ڪيون ويندڙن ۽ قانوني ڪارروائي انھن ماڻھن لاءِ موجود هوندي. جيڪي بين ڪي نقصان پھچائيندا ٿا. ان کان علاوه سينيٽ ۾ "وفاقي نصاب ۽ نصابي ڪتابن جي بهتريءَ" لاءِ به هڪ بل منظور ڪيو ويو. هي بل سينيٽر عيني مري پاران پيش ڪيو ويو جنهن جو مقصد تعليمي نصاب کي جديد دور جي ضرورتن مطابق بهتر بنائڻ ۽ شاگرد تي علمي ۽ اخلاقي شعور وڌائڻ آهي. نصاب جي بهتريءَ سان نہ صرف تعليمي معيار بلند ٿيندو پر نوجوان نسل جي فڪري، علمي ۽ سماجي تربيت پڻ مضبوط ٿيندي.

سينيٽ ۾ انساني اسڪيلنگ جي روڪٿام وارو ترميمي بل پڻ متفقہ طور تي منظور ڪيو ويو جيڪو ملڪ ۾ انساني حقن جي حفاظت کي يقيني بڻائڻ ۾ مدد ڪندو. انساني اسڪيلنگ خلاف قانون مضبوط ٿيڻ سان قانون نافذ ڪندڙ ادارن کي وڌيڪ اختياراتي ڪارروائي جو موقعو ملندو ۽ ماڻهڻ ٽيل ماڻھن کي تحفظ حاصل ٿيندو. ان کان علاوه، پاڪستان ميڊيڪل ۽ ڊينٽل ڪائونسل ۽ ترميم، سول سوسنس بل 2024ع ۾ پين قانوني ترميمن سميت "ڪل 9 بل متفقہ طور تي منظور" ڪيا ويا. ان سان ظاهر ٿئي ٿو تہ سينيٽ جون ڪوششون نہ صرف قانوني نظام کي مضبوط ڪرڻ لاءِ اھم آھن پر سماجي فلاح، تعليمي معيار ۽ انساني تحفظ کي يقيني بڻائڻ لاءِ به اھن. اجلاس ۾ ست نوان بل وڌيڪ غور لاءِ لاڳاپيل قائمه ڪميٽين ڪي مڪليا ويا. انهن بلن ۾ ڪجھ پرائيويٽ ميمبر ڊي نيا پيش ڪيل بل شامل آھن. ان ۾ ظاهر ٿئي ٿو تہ قانونسازي جو عمل مسلسل جاري آھي ۽ حڪومت ۽ اپوزيشن گڏجي قانون کي وڌيڪ مؤثر بڻائڻ لاءِ ڪم ڪري رهيا آھن.

هي قانونسازي سماجي، تعليمي ۽ قانوني شعور کي وڌائڻ لاءِ اھم قدم آھي. جادو ٽوڻن کي قانوني حدن ۾ آڻڻ ۽ سائنسي ۽ سماجي تعليم کي فروغ ڏيڻ سان معاشرتي انصاف کي تحفظ ملندو. نصاب ۾ بهتريءَ سان نوجوان نسل کي علمي ۽ اخلاقي تربيت ملي سگھندي ۽ انساني اسڪيلنگ خلاف ڪارروائيءَ سان ملڪ ۾ انساني حقن جي حفاظت مضبوط ٿيندي. سينيٽ جي هن قدمن مان ظاهر ٿئي ٿو تہ پاڪستان سماج کان ادارا سماج جي بهبود، تعليمي ترقي ۽ قانون جي عملداريءَ کي يقيني بڻائڻ لاءِ سنجيده آهن عوام کي به گھرجي تہ انھن قانونن جي حمايت ڪن ۽ سماج ۽ منفي سرگرمين کان بچاءُ لاءِ شعور وڌائن. اسان جي خيال ۾ هن ترميم سان گڏوگڏ حڪومت کي اھا مهم پڻ هلائڻ گھرجي تہ اسان جي لوڪل تنزي قومي چشمن تي جيڪي وڏا هلايا وڃن ٿا، انھن ۾ اخلاقي پهلوءَ کي نمايان ڪري ڪيئن ڪجي اھڙن ماڻھن يا بحث مباحثي کان پاسو ڪيو وڃي، جيڪي اھڙن منفي خيالن کي ڦهلائين ٿا. ڇو تہ ماضيءَ ۾ ڪيترن ئي چشمن تي جادو ڦيٽن تنزي جن پوءَ ڪيڏ وڏا پروگرام لاڳيتو هلايا ويندا هُئا، جنهن سان ونڊنگي ماڻھن جي ڪاروبار ۽ تقريبن ملهي ۽ ماڻھو خاص طرح عورتون ڪيترن ڏي ذهني مرض جو شڪار ٿيڻ لڳن ٿا. ان لاءِ ضروري آهي تہ قانونسازيءَ سان گڏوگڏ اُن جي عمل کي به يقيني بڻايو وڃي تہ جيئن معاشري کي منفي اثرن کان محفوظ رکي سگھجي.

وطن کو سچو سپوت هيمون کالاٹي!

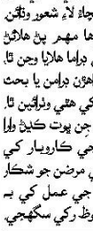

جڏهن انگريزن ڏکڻ ايشيا تي قبضو ڪيو تڏهن ڏرتيءَ جا اصليءَ وارا آزاديءَ جي حصول لاءِ ڪوششون ڪرڻ لڳا. انهن مسلح ويڙهه سان گڏ انڊين ڪوشش پڻ ڪيون. ڪليل هندستان جي هر حصي مان بغاوت جا شعلا انگريز سامراج خلاف اٿيا، جنهن کي انگريزن اٿهيءَ وقت وڏي جديد هٿياربن جي زور تي ڪچلي ڇڏيو پرڻور ڪوشش ڪئي. 1857ع جي جنگ آزاديءَ ۾ هيتوئيٽ هتان جي بن وڏين قومن هندو ۽ مسلمانن ڪاوڙ جي خلاف وڙهڻ ۽ هزارين جانثار وطن جي آزاديءَ واري جنگ ۾ شهيد ٿيا. اھڙي خوني راند هتان جي نوجوانن جي آزاديءَ جي جذبي ۽ وطن جي عشق کي اڃان وڌيڪ ۽ ٻوريي سامراج سان هتان جا ورڌا ۽ جوڌا مهاڏو اڏڪائيندا رهيا. انهيءَ دور ۾ انڊين مسلمان حال ٽيڪ لاءِ انڊين ڪانگريس پارٽيون ٺهيون ۽ نوان ليڊر پيدا ٿيا، جن نوجوانن جي حقيقي آزاديءَ لاءِ وطن جي حب جو جذبو پيدا ڪيو تحريڪ خلافت، جويٽاواڻا باغ سانحي غدر ۽ غصي کي وڌائي ڇڏيو هو. پهرين ۽ ٻي عالمي جنگين هن خطي ۾ ڪيترا ماضيءَ جهڙا عظيم هٿياربند پيدا ٿيا، اهڙا هٿياربند جن مهاڀاري جنگين جو اڪين سان مشاهدو ڪيو. انگريزن 1843ع ۾ سنڌ فتح ڪري سنڌ کي بمبئيءَ سان ملائي ڇڏيو. جنهن ڪري بعد ۾ 1935ع ۾ جڏهن انڊيا ايڪٽ مطابق 1936ع ۾ بمبئيءَ کان الڳ ڪيو ويو سنڌ جي جوڌن ۽ ٻاڙي ماڻهوءَ آهي، هيمون ڪالاڻي، جو شهادت اٿهيءَ جو عظيم مثال آهي، سکر جو هڪ ٻهاڙ نديڙي عمر وارو آزاديءَ وارين جدوجهد جو شهيد آهي، جنهن وطن جي آزاديءَ خاطر پنهنجي جان جو نظرانو پيش ڪيو.

مارچ 1923ع ۾ اچ پراڻي سکر ۾ پيسو مل ڪالاڻيءَ جي گھر ۾ سندس جنم ٿيو سندس والد ڪنڊو ڪلهوڙا ذات جو هيمون ڪالاڻي، جو اصل ڪاڇي هيمن هو، ڪيس پيار سان "هيمون" سڏيندا هُئا.

ڇڏهن سموري هندستان ۾ آزاديءَ لاءِ ويڙهه جاري هئي ۽ ان وقت تہ سوريما پهنچڻي ڏرتيءَ ماءُ جي آڇيچ لاءِ جانين ڏاڍرا ٿڻي رهيا هُئا. ڇڏهن سکر ۾ به جوانن جي ٽولن ۽ ٽولين ۾ آزاديءَ جي جذبي جا نعرا هڻندي هئا. ڪيترن ئي جوانن جي حوصلي ۽ جذبي کي ڏسي هيمون ڪالاڻيءَ جو اصل ڪاڇي هيمن جي جنگ آزاديءَ ۾ ڀرپور ڪوشش ڪئي. 1857ع جي جنگ آزاديءَ ۾ هيتوئيٽ هتان جي بن وڏين قومن هندو ۽ مسلمانن ڪاوڙ جي خلاف وڙهڻ ۽ هزارين جانثار وطن جي آزاديءَ واري جنگ ۾ شهيد ٿيا. اهڙي خوني راند هتان جي نوجوانن جي آزاديءَ جي جذبي ۽ وطن جي عشق کي اڃان وڌيڪ ۽ ٻوريي سامراج سان هتان جا ورڌا ۽ جوڌا مهاڏو اڏڪائيندا رهيا. انهيءَ دور ۾ آئيني مسئلا حل ٿيڻ لاءِ آڳاهيءَ ڪري وطن جي حب جو جذبو پيدا ڪيو تحريڪ خلافت، جويٽاواڻا باغ سانحي غدر ۽ غصي کي وڌائي ڇڏيو هو. پهرين ۽ ٻي عالمي جنگين هن خطي ۾ ڪيترا ماضيءَ جهڙا عظيم هٿياربند پيدا ٿيا، اهڙا هٿياربند جن مهاڀاري جنگين جو اڪين سان مشاهدو ڪيو. انگريزن 1843ع ۾ سنڌ فتح ڪري سنڌ کي بمبئيءَ سان ملائي ڇڏيو. جنهن ڪري بعد ۾ 1935ع ۾ جڏهن انڊيا ايڪٽ مطابق 1936ع ۾ بمبئيءَ کان الڳ ڪيو ويو سنڌ جي جوڌن ۽ ٻاڙي ماڻهوءَ آهي، هيمون ڪالاڻيءَ، جو شهادت اٿهيءَ جو عظيم مثال آهي، سکر جو هڪ ٻهاڙ نديڙي عمر وارو آزاديءَ وارين جدوجهد جو شهيد آهي، جنهن وطن جي آزاديءَ خاطر پنهنجي جان جو نظرانو پيش ڪيو

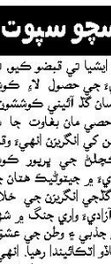

ڏاڍرا ٿڻي رهيا هُئا. ڇڏهن سکر ۾ به جوانن جي ٽولن ۽ ٽولين ۾ آزاديءَ جي جذبي جا نعرا هڻندي هئا. ڪيترن ئي جوانن جي حقيقي آزاديءَ